

ใบความรู้ เรื่อง การวางแผนเส้นทางอาชีพ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง เส้นทางสู่อาชีพ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง การวางแผนเส้นทางอาชีพ
รายวิชา การงานอาชีพ รหัสวิชา ง๒๓๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

ความสำคัญของการวางแผนเส้นทางอาชีพ

การวางแผนเส้นทางอาชีพ คือ การกำหนดเป้าหมายอนาคตของตนเองว่าจะประกอบอาชีพใด และเตรียมความพร้อมทั้งด้านการศึกษา ทักษะ และคุณลักษณะ เพื่อไปสู่อาชีพที่ตั้งใจ การมีแผนอาชีพที่ชัดเจนช่วยให้นักเรียนรู้ทิศทางของชีวิต ตัดสินใจเลือกเรียนต่อหรือฝึกอาชีพได้ตรงกับความถนัด และความสนใจ

ขั้นตอนการวางแผนเส้นทางอาชีพ

๑. **สำรวจตัวเอง** คือ การมองย้อนกลับมาที่ตัวเองว่ามีความสามารถ จุดแข็ง และสิ่งที่ชอบอะไรบ้าง เพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการเลือกอาชีพ ตัวอย่างเช่น คนที่มีความอดทนและใจเย็นเหมาะกับงานที่ต้องดูแลผู้ป่วย ขณะที่คนที่มีความคิดสร้างสรรค์อาจเหมาะกับงานด้านการออกแบบ

พิจารณาความถนัด เช่น เก่งคณิตศาสตร์ ชอบทดลอง หรือถนัดงานศิลปะ

ความสนใจ เช่น ชอบดูแลคนอื่น สนใจเรื่องเทคโนโลยี หรือรักการทำอาหาร

บุคลิกภาพ เช่น ชอบเข้าสังคม เป็นผู้นำ หรือเป็นคนรอบคอบ

ตัวอย่าง เช่น นักเรียนที่ชอบพูด และมีความมั่นใจ อาจเหมาะกับอาชีพครู หรือพนักงานบริการ

๒. **สำรวจโลกอาชีพ** เป็นการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ เช่น ลักษณะงาน หน้าที่ ความก้าวหน้า และ รายได้ รวมถึงการมองไปข้างหน้าว่าอาชีพใดกำลังมาแรง หรือมีโอกาสด้านตลาดแรงงานสูง เช่น ปัจจุบันงาน ด้านดิจิทัล และเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นที่ต้องการมาก ซึ่งจะช่วยให้เราเลือกอาชีพที่ “ตรงใจเรา และใช้ สำหรับอนาคต”

- ✓ ศึกษาลักษณะงาน เช่น งานด้านการแพทย์ งานวิศวกรรม งานขายออนไลน์
- ✓ คุณสมบัติที่จำเป็น เช่น ต้องใช้ความรู้เฉพาะทาง ความอดทน หรือทักษะด้านเทคโนโลยี
- ✓ แนวโน้มตลาดแรงงาน เช่น ปัจจุบันงานด้านดิจิทัล และ IT มีความต้องการสูง

👉 **ตัวอย่าง** เช่น ธุรกิจ E-commerce กำลังเติบโต จึงต้องการนักการตลาดออนไลน์จำนวนมาก

๓. **จำแนกอาชีพ และสายงาน** เป็นการจัดกลุ่มอาชีพตามลักษณะงาน เพื่อให้นักเรียนมองเห็นความเชื่อมโยง เช่น

- ✓ สายวิชาการ/วิชาชีพอิสระ → ต้องเรียนต่อสูง เช่น แพทย์ ครู หนายความ
- ✓ สายวิชาชีพ/ช่างฝีมือ → เน้นทักษะปฏิบัติ เช่น ช่างยนต์ ช่างก่อสร้าง
- ✓ สายธุรกิจ/การค้า → เน้นความคิดริเริ่ม และการจัดการ เช่น ผู้ประกอบการ เจ้าของธุรกิจ
- ✓ สายบริการ → ต้องใช้ทักษะมนุษยสัมพันธ์ เช่น มัคคุเทศก์ พนักงานโรงแรม

การจำแนกแบบนี้จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจว่าถ้าอยากประกอบอาชีพใด ต้องเลือกเรียนต่อ หรือฝึกทักษะ ในสายงานไหน

👉 **ตัวอย่าง** เช่น หากสนใจ “การท่องเที่ยว” อาจเลือกสายงานบริการ เช่น มัคคุเทศก์ หรือจัดทัวร์

๔. ระบุคุณลักษณะและทักษะที่ต้องพัฒนา เมื่อเรารู้แล้วว่าอยากทำอาชีพอะไร ก็ต้องรู้ด้วยว่าอาชีพนั้นต้องการทักษะ หรือคุณลักษณะอะไร เช่น

- ☒ แพทย์ต้องการ “ความอดทนสูง และความละเอียดรอบคอบ”
- ☒ โปรแกรมเมอร์ต้องการ “การคิดเชิงตรรกะ และการแก้ปัญหา”
- ☒ ผู้ประกอบการต้องการ “ความคิดสร้างสรรค์ และความกล้าเสี่ยง”

การรู้อย่างนี้ จะช่วยให้นักเรียนเตรียมตัวพัฒนาทักษะให้เหมาะสมตั้งแต่ตอนเรียน

- ☒ ความซื่อสัตย์ รับผิดชอบ มีวินัย
- ☒ ทักษะ ๓R (อ่าน เขียน คำนวณ) และ ๗C (คิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกัน ฯลฯ)

 ตัวอย่าง เช่น ถ้าอยากเป็นโปรแกรมเมอร์ ต้องพัฒนาทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ และการคิดเชิงตรรกะ

๕. วางแผนการเรียนรู้ต่อ และฝึกทักษะ การไปสู่อาชีพในฝันไม่ใช่เรื่องของความสนใจอย่างเดียว แต่ต้องมี “เส้นทาง” ที่จะพาไปถึง เช่น

- ☒ อยากรับเป็นวิศวกร → ต้องเรียนสายวิทย์-คณิต ม.ปลาย → ต่อคณะวิศวกรรมศาสตร์ → ฝึกงานกับบริษัท
- ☒ อยากรับทำธุรกิจ → เรียนสายพาณิชย/ธุรกิจ → ฝึกทำโครงการ หรือขายออนไลน์ตั้งแต่ตอนเรียน
- ☒ อยากรับเป็นนักกีฬา → ต้องฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอ ควบคู่กับการเรียนสายพลศึกษา การมีแผนชัดเจนจะช่วยให้เรารู้ว่าควรเลือกเรียนต่อที่ไหน ฝึกอะไร และเตรียมทักษะใดเพิ่มเติม
- ☒ กำหนดเส้นทาง เช่น เรียนต่อสายวิทยาศาสตร์ → วิศวกรรมศาสตร์ → วิศวกร
- ☒ ฝึกทักษะจากการเรียนรู้เพิ่มเติม เช่น เรียนออนไลน์ ฝึกงาน ทำโครงการ

 ตัวอย่าง เช่น อยากรับเปิดร้านกาแฟ ควรเรียนต่อด้านการจัดการธุรกิจ พร้อมเข้าคอร์สชงกาแฟ

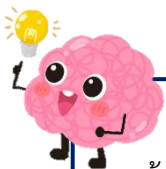

การจัดทำแผนที่ การวางแผนเส้นทางอาชีพ แบบง่าย ๆ

นักเรียนสามารถทำเป็น “แผนผังเส้นทางอาชีพ” ของตนเอง โดยเริ่มจากตัวเรา → อาชีพที่ใฝ่ฝัน → สิ่งที่ต้องพัฒนา → การเรียนต่อ → อาชีพในอนาคต

ตัวอย่าง การวางแผนเส้นทางอาชีพ (อาชีพแพทย์)

หัวข้อ	ข้อมูล
๑) ความถนัด และความสนใจ	- ถนัดวิทยาศาสตร์ รักการช่วยเหลือผู้อื่น มีความรับผิดชอบ
๒) โลกอาชีพ (ข้อมูลเกี่ยวกับแพทย์)	- ต้องเรียนแพทยศาสตร์ ใช้เวลาศึกษายาวนาน - ตลาดแรงงานยังมีความต้องการสูง
๓) สิ่งที่ต้องพัฒนา	- ทักษะการคิดวิเคราะห์ ความอดทนสูง การสื่อสารกับผู้ป่วย
๔) การเรียนต่อ/การฝึกทักษะ	- ม.ปลายสายวิทย์-คณิต → สอบเข้าคณะแพทยศาสตร์ → ฝึกทักษะทางการแพทย์
๕) อาชีพเป้าหมาย	- แพทย์ทั่วไป/แพทย์เฉพาะทาง

การวางแผนเส้นทางอาชีพ ช่วยให้นักเรียนรู้จักตนเอง เห็นโอกาสจากโลกอาชีพ และเตรียมความพร้อมเพื่ออนาคต การวางแผนเส้นทางอาชีพ ที่ชัดเจนจะทำให้การเลือกเรียนต่อ และการประกอบอาชีพมีเป้าหมายที่มั่นคง และลดความเสี่ยงของการตัดสินใจผิดพลาด

ดังนั้น การวางแผนเส้นทางอาชีพ ไม่ใช่เพียงแค่เลือก “อยากเป็นอะไร” แต่คือการเตรียมตัวทุกด้าน ตั้งแต่การรู้จักตนเอง ศึกษาโลกอาชีพ ไปจนถึงการสร้างเส้นทางการเรียน และการพัฒนาทักษะที่ต่อเนื่อง หากเราวางแผนอย่างรอบคอบ ชีวิตการเรียน และการทำงานก็จะมีทิศทาง และเป้าหมายที่มั่นคง

